

شکست شادی‌آور

محمد درویش

رئیس کمیته محیط‌زیست یونسکو سیوند همراه یک گروه مستندساز به مناطق

پایین‌دست و بالادست سد مخزنی سیوند در استان فارس رفته اما دریغ از قطره‌ای آب که در مخزن سد وجود داشته باشد. واقعیتی که ۲۷ سال پیش، استاد سیدآهنگ کوثر آن را پیش‌بینی کرده بود اما سدسازان به آن توجه نکردند تا حکایت تاریخی شاه سلطان حسین دوباره تکرار شود؛ این‌که مهم نیست آبی در پشت سد جمع می‌شود یا نه، مهم این است که برای شرکت‌های مهندسین مشاور دوستان سودی سرشار به ارمغان آورد که آورد. روی دیگر سکه اما حال خوشی است که اغلب فعالان محیط‌زیست و به‌ویژه دوستداران میراث‌تاریخی تنگ بلاغی از شکست صنعت سدسازی کشور پیدا کرده‌اند، چرا که ده‌ها سایت باستانی که قرار بود به زیر آب رفته و برای همیشه غرق شوند از گزند این خطر مصون ماندند. سد سیوند سبب شد رژیم آب شناختی حوضهٔ خیزگر و سیوند دچار اختلال و تنش‌شده و عملاً با افزایش آبدهی چاه‌های اطراف سد در پایین‌دست، ورودی آب به پایاب - تالاب‌های سه‌گانه بختگان، طشک و کم‌جان - کاهش‌یافته بروسعت چشمه‌های تولیدگردوخاک افزوده‌شده و در نهایت سرعت متروکه‌شدن روستاها، افت سطح آب زیرزمینی، نشست زمین و حاشیه‌شبینی‌شتاب‌گیرد.

از همان زمان که دولت دوازدهم روبه پایان بود، دغدغه میراث دوستان و فعالان حوزه‌های گردشگری و صنایع‌دستی آغاز شد که چه کسی در دولت بعدی سکان وزارتخانه مربوط را به دست خواهد گرفت تا این کشتی بزرگ را که می‌تواند سهم عظیمی در اقتصاد و توسعه کشور داشته باشد از غرق‌شدگی

کرسی وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در انتظار توانمندی‌های ضرغامی

نجات دهد. سرانجام عزت... ضرغامی از سوی رئیس دولت سیزدهم تامزد این وزارتخانه شد و حالا سیدابراهیم رئیسی تأکید دارد وزیر پیشنهادی‌اش برای وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی نگاه ویژه‌ای به این حوزه دارد و معتقد به معرفی فرهنگ اسلامی- ایرانی در گردشگری و همچنین رونق اقتصاد

گذری بر آثار موزه‌ای آستان قدس رضوی با محوریت عاشورا

انتقال هنرمندان‌ه حماسه

اگر بگوییم بخش زیادی از پیام عاشورا از زمان زینب کبری(س) تاکنون از طریق هنرمندان به ما رسیده‌است، بیراهه نگفته‌ایم؛ هنرمندانی که دل در گرو سالار شهیدان و اهل بیت(ع) داشته و هرکدام به طریقی در انتقال واقعه کربلا و پیام اهل بیت(ع) و شهدای کربلا سهمی ایفا کرده‌اند؛ یکی با قلم و خطاطی، دیگری با قلم‌مو و تصویرگری و نقاشی و گروهی هم با هنر تعزیه و نمایش و سینما. قدمت اثر و هنر این هنرمندان گاه به سده‌ها و قرن‌ها پیش می‌رسد و برخی این آثار گرانبذر هم اکنون در موزه‌های سراسر کشور نگهداری می‌شوند؛ ازجمله این موزه‌ها، موزه آستان قدس رضوی است که زیر سایه امام رئوف، پذیرای زائران هنردوست و عاشق اهل بیت(ع) است.

گروه ایران

روایت قهوه‌خانه‌ای عاشورا

عامه را تعالی بخشد. تابلوی «تعزیه‌خوانی وقایع روز عاشورا با حاشیه ترجیع‌بند محتشم کاشانی به خط نستعلیق» یکی از همین نقاشی‌ها با سبک قهوه‌خانه‌ای و با محوریت محرم و عاشورا است که در حاشیه به ترجیع‌بند محتشم کاشانی به خط نستعلیق مزین است. این تابلو متعلق به دوره قاجار است و ۷ متر و ۳۳ سانتی‌متر طول و ۲ متر و ۱۰ سانتی‌متر عرض دارد و در آن تکنیک رنگ و روغن روی پارچه به کار رفته است.

نقاشی قهوه‌خانه‌ای یا خیالی‌سازی از هنرهای دوران قاجار است و به دلیل آن‌که هنری کاملاً مردمی است از اهمیت قابل توجهی در هنر و نقاشی ایرانی برخوردار است. «نقاشی قهوه‌خانه» را می‌توان نخستین تلاش برای خارج شدن هنر از شکل درباری دانست زیرا این هنر توانست شکل مصور روایت‌ها را به میان مردم کوچه و بازار بکشانند. این هنر که سال‌های طولانی حماسه‌های شاهنامه و روایت کربلا را در دل خود داشت، به‌راحتی توانست بخش مهمی از اندیشه مردم

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۶۰۰۲

جدول عادی

افقی: ۱) باغ دیدنی شیراز در نزدیکی آرامگاه سعدی- مجموعه تلویزیونی به نویسندگی و کارگردانی حسن فتحی با بازی حسین یاری- دریدن ۲) نشانه جم- مبارک- نویسنده رمان میشل استروگف ۳) برگزیدگان- سائقان- آهسته ۴) چهره- شهری در استان کرمان- پراکندگی ۵) نشانه ویژه- تشنه‌لب- از مقاطع مخروطی ۶) خط ناینایان- ایجاد نقش‌های برجسته تزئینی روی سقف دیوار- گریستن ۷) حرف همراهی عرب- همزمان- کند زبان ۸) جهان- انگل- نوعی شکلات ۹) بلند و والا- نامناسب- نفی عرب ۱۰) از یک پدر و مادر- پوشاک فصل سرما- شمشیرزن ۱۱) اذیت- نسبت دادن خطا به کسی- قورت دادن غذا ۱۲) دوپیدن- دانه خوراکی- نام‌آور ۱۳) مثل ماه- زاهد گوشه‌نشین- ناطق ۱۴) موجب بیماری- اثری از شاتو بریان- سرچشمه حیات ۱۵) خوردوی فرانسوی- هنرمند- دکان شیرینی‌پزی.

عمودی: ۱) صاحب لغتنامه- آهن‌ربا- از اوراق بهادار ۲) عشق بیگانه- قطعی برای کتاب- بیکاره و بی‌خبر ۳) گندمگون- پاک- محل پرتاب موشک ۴) خصوصی- سمت راست- ابزارها ۵) دندانه سوهان- آویزان- بی‌ریا- پروردگار ۶) سفره- خاموش کردن- جلاد استالین ۷) گاهی با بارش کم می‌شود- عجیب- ستون ۸) قطعه شعری معروف سروده شفیعی کدکنی ۹) پیام‌آور قیام کربلا- آتشیانه- داروی بی‌هوشی ۱۰) خوب و پسندیده-

حل جدول عادی شماره ۶۰۰۱

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱	ت	ا	س	و	ع	ا	د	م	ک	ش	ف	ک			
۲	م	د	م	ا	ف	ا	ت	ا	ج	ج	ا	ب			
۳	م	ی	ر	م	د	د	ل	و	ه	و	د	ر			
۴	و	ع	ج	ر	ن	ش	ن	و	ا	ا					
۵	ک	ل	ا	س	د	ر	ی	ک	ا	س	ی	ا	ب		
۶	ج	م	د	ا	ن	ک	د	ی	م	ی	ن				
۷	د	ی	د	ر	ا	ت	ا	ف	ا	ق	ه	و	ر		
۸	ر	س	ی	ت	ا	ی	ل	ی	و	ر	س	ی	ا		
۹	ه	ا	ک	و	ر	و	ش	ا	م	ی	ر	ا			
۱۰	و	ت	ر	و	ت	ه	ا	د	ن	د	ا	د			
۱۱	ب	ل	ک	ا	ن	س	ی	د	م	د	ر	ب			
۱۲	ن	د	ر	ک	ی	م	ا	و	ج	ا	د	ا			
۱۳	ه	ج	ا	م	ا	ت	ا	س	ی	و	ا	ر			
۱۴	ا	ل	ک	ر	و	ت	ک	ن	ی	ک	س	ب			
۱۵	د	ا	ن	د	ا	و	ل	م	ش	م	و	ا			

حل جدول ویژه شماره ۶۰۰۱

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱	ب	ا	و	ع	ا	ط	ا	ل	ق	ا	ج	ا	ب		
۲	ف	س	ا	ج	ب	ب	ب	ب	ن	م	ط	ا	و		
۳	ب	ا	ر	ا	ر	ک	ب	و	ا	و	ا	ب			
۴	ا	م	ا	م	ا	د	م	ت	ر	ش	ج	ا			
۵	ک	ر	ن	ا	م	ل	ج	ف	ا	ن	ه				
۶	د	ر	و	ن	ک	ه	م	د	ل	س	ن	ا			
۷	ا	ر	ب	ی	ا	ن	د	ی	ا	ب	ا	ب			
۸	ی	ش	ت	م	و	ز	ا	ر	ا	ل	ا	ت			
۹	ی	ا	ت	ر	ا	ق	ا	ه	ا	ل	ه				
۱۰	د	و	د	س	ی	ا	ه	ر	ی	ز	ج				
۱۱	ت	ا	ل	ا	ب	ش	ت	ا	ب	ا	ل	ا			
۱۲	و	و	ب	ا	ل	ی	ل	ا	ق	ا	ت				
۱۳	ا	ب	ل	ر	م	ا	ب	ر	م	ا	ت				
۱۴	ف	ر	ه	ن	ک	ع	ا	ش	و	ر	ا				
۱۵	ق	و	د	ی	ه	ی	م	ی	ک	ز	ب				

گردشگری است که بسیار مهم است.

رئیس جمهور گفته است، می‌داند در این حوزه حرف زیاد بوده و عمل کم، بنابراین باید یک کار تحولی صورت گیرد به‌ویژه آن‌که باید اقتصاد بدون نفت را دنبال کنیم که یکی از پایه‌های آن اقتصاد گردشگری است. / جام‌چم دیلی

مرکب بی‌سوار و عصر عاشورا

اصابت کرده و آب آن بر زمین ریخته، تیر و پیکان‌هایی که به بدن حضرت ابوالفضل(ع) اصابت کرده و تیرهایی که به اسب خورده، نحوه شهادت ایشان را نشان می‌دهد.

اسارت در شام غریبان

تابلوی شام غریبان به سبک نگارگری و با تکنیک اکریلیک در ابعاد ۱۲۳×۱۴۳ سانتی‌متر در سال ۱۳۹۴ خلق و به موزه آستان قدس رضوی اهدا شده‌است. این اثر را می‌توان ادامه تابلوی عصر عاشورای استاد فرشچیان دانست که اسارت و غربت خاندان امام حسین(ع) را به تصویر کشیده و با رنگ‌بندی خاص خود، این حزن و اندوه را به مخاطب منتقل می‌کند.

پرچمدار حق

«پرچمدار حق» نگاره‌ای که با تکنیک اکریلیک در ابعاد ۷۱×۱۰۰ روی مقوا خلق شده، شمالی از حضرت عباس(ع) را در حالی که با حالت زخمی روی اسب بوده و چهره و دست‌ان ایشان ناپیداست، به تصویر کشیده‌است. در این تابلو، اسب علمدار کربلا با نشستن روی زمین سعی کرده سوار بدون دست را روی زمین نگه دارد. مشک آبی که تیر به آن

حال و هوای عاشورایی موزه ملک در پایتخت

آشای کم‌نظیر موزه‌ای

«پرده واقعه عاشورا» اثر تاریخی حسین قوللر آقاسی از بنیانگذاران بنام نقاشی قهوه‌خانه‌ای، از دیگر نقایس موزه ملی ملک نخستین موزه وقفی- خصوصی کشور با موضوع ماه محرم به شمار می‌آید. این اثر نفیس با تکنیک رنگ‌روغن روی بوم در اندازه‌های ۱۸۸ در ۱۴۸ سانتی‌متر خلق و از سوی خانواده مرحوم «ماش‌ا...» بای قزوینی(فروتن)» به کتابخانه و موزه ملی ملک اهدا شده‌است.

همچنین پرده قلمکار با نقش «قیام مختار» یکی دیگر از منسوجات بی‌بدیل این موزه است که دیدن آن هنردوستان را به وقایع پس از قیام کربلا می‌برد. کتیبه شعری هم از ترجیع‌بند محتشم کاشانی به خط نستعلیق «سیدعلی» روی این اثر قابل رؤیت است. پرده قیام مختار در اندازه‌های ۳۵۰ در ۲۰۰ سانتی‌متر در دوره قاجار تهیه شده است. در این بین تعدادی از قطعات خوشنویسی موزه ملی ملک هم رنگ و بوی محرمی دارد. قطعه نستعلیق عالی به قلم کتیبه و مشقی اثر احمد موسوی صنیع‌التولیه کتیبه‌نویس آستان قدس در سال ۱۳۳۶ قمری، ازجمله این آثار است.

این قطعه نفیس با مرکب مشکی روی مقوای فرنگی نخودی نوشته شده و در بین خطوط آن، گردش‌های اسلیمی با نقوش ختایی و در حاشیه آن نیز تسمه اندازی منقش به نقوش اسلیمی سفیدآبی برزمینه مشکی قابل مشاهده است. این اثر خوشنویسی یکی از آثار مجموعه اهدایی بانو عزت‌الملک ملک دختر بزرگ حاج حسین‌آقا ملک بنیانگذار و واقف کتابخانه و موزه ملی ملک محسوب می‌شود. همچنین در بررسی مجموعه تمبرهای گنجینه واقع عاشورای استاد محمود فرشچیان مزین شده است.

کتابخانه و موزه ملی ملک در سال ۱۳۱۶ خورشیدی بر بارگاه مظهر امام هشتم(ع) وقف شده است و در تهران، میدان امام خمینی، سردر باغ ملی، خیابان ملل متحد (میدان مشق) قرار دارد.

کتاب‌های چاپ سنگی

مجموعه‌ای از کتاب‌های چاپ سنگی در موضوعات کربلا، عاشورا، مراثی امام حسین(ع) و زیارت عاشورا در گنجینه کتابخانه ملی ملک وجود دارد که در ادوار گذشته در چاپخانه‌های تهران، تبریز و بمبئی منتشر شده‌است. «تحفه‌الذاکرین» ازجمله کتاب‌های چاپ سنگی نفیس و مصور این گنجینه در محور سرگذشت نامه و شعر مذهبی با موضوع واقعه کربلاست. این اثر محمد بن علی محمد بیدل کرمانشاهی در سال ۱۲۸۰ هجری قمری در تهران به چاپ رسیده است. از دیگر کتاب‌های چاپ سنگی مصور کتابخانه ملی ملک با موضوع واقعه کربلا و حسین بن علی(ع) می‌توان به «طوفان البكاء» اثر محمد ابراهیم بن محمد باقر جوهری اشاره کرد که در سال ۱۳۴۶ هجری قمری منتشر شده و در سال ۱۳۷۸ خورشیدی به این موقوفه اهدا شده‌است. تصویرهایی با محوریت شهادت حضرت ابوالفضل(ع)، حضرت علی اکبر(ع) و حر بن یزید ریاحی و جنگ مسلم بن عقیل به رقم محسن تاج‌بخش در این کتاب به چشم می‌خورد. در مجلد دیگری از کتاب چاپ سنگی طوفان البکاء موجود در گنجینه ملک، اثری مزین به ۹ تصویر وجود دارد. این کتاب چاپ سنگی در سال ۱۳۵۵ هجری قمری در تهران چاپ و در سال ۱۳۸۹ خورشیدی به کتابخانه و موزه ملی ملک اهدا شده است. حزن‌المؤمنین، مثیرالآخزان، (ربعین‌الحسینیة (چهل حدیث)، شفاء‌المصروع فی شرح زیاره العاشورا (شرح زیارت عاشورا) و... از دیگر عناوین کتاب‌های چاپ سنگی عاشورایی این موقوفه است.

آثار عاشورایی هنرمندان محدود به موزه آستان قدس رضوی نمی‌شود و حجم زیادی از آنها در سایر موزه‌های کشور نگهداری می‌شود. یکی از این اماکن کتابخانه و موزه ملی ملک، بزرگ‌ترین موقوفه فرهنگی آستان قدس رضوی در تهران است.

نسخه‌های خطی

مجموعه‌ای از نسخه‌های خطی با محوریت عاشورا، واقعه و شهدای کربلا، امام حسین(ع)، شبیه نامه، روضه، زیارت‌نامه و مقتل در گنجینه کتابخانه ملی ملک به عنوان یکی از شش کتابخانه مهم کشور در حوزه نسخه‌های خطی نگهداری می‌شود. این آثار به خط‌های نسخ، نستعلیق و شکسته نستعلیق در سده‌های مختلف تاریخی از قرن ۱۰ تا ۱۴ هجری قمری روی کاغذهای ترمه، فرنگی، فستقی و آهارمهره فرنگی کتابت شده و به جلدهایی از جنس میشن سیاه، سبز، سرخ و...، کاغذ ابری فرنگی، روغنی گل و بوته و... مزین است. همچنین بعضی از نسخه‌ها مذهب و طلااندازی شده است. نسخه خطی «روضه شهداء» تألیف کمال الدین حسین واعظ کاشانی سبزواری، از قدیمی ترین آثار خطی این گنجینه با موضوع واقعه و شهدای کربلا به شمار می‌رود که در سال ۹۱۷ قمری به خط نستعلیق روی کاغذ ترمه نوشته و با بیشن قهوه‌ای مجلد شده است. از دیگر نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ملک با موضوع واقعه کربلا می‌توان از عناوینی از جمله «المهلوف علی قتلی الطفوف»، «مقتل‌الحسین(ع)»، «محرِق القلوب»، «انیس‌العارفين»، «سرالقیقه فی وقعه الطف یا اسرار‌الشهاده» و... نام برد.